

Van zijn bezoek aan de Synagoge der Portugeesche Israëlieten, staande aan de „Boompies” geeft hij in zijn journaal geen nadere bijzonderheden.

Twee „kabinetten van zeldzaamheden” werden door hem bezocht, dat van Bisschop — een bekend kunstverzamelaar in dien tijd — waarvan hij betwijfelt „qu’il y ait dans l’univers un cabinet qui surpasse celui” en dat van Abraham Gevers, burgemeester en directeur der O.-I. Compagnie, „riche et immense collection” vooral op natuurhistorisch gebied. Van Bisschop heet het, dat hij voor den Franschen koning: „est rempli d’une vénération si profonde, qu’il porte continuellement sur sa poitrine une médaille, sur laquelle est gravée l’effigie de ce monarque bien aimé. Ce respectable vieillard (de heer Bisschop) était âgé de 88 ans” ¹⁾.

De „entente cordiale” tusschen De Courtanvaux en Bisschop „caractère naturel, uni, ouvert et obligeant” werd bezegeld met een flesch Tokayer, geschenk van wijlen keizer Frans de Eerste ²⁾. Neen, de markies behoefde hier voor anti-Fransche gevoelens niet beducht te zijn!

Wordt het stadhuis met een „n’ a rien de remarquable” afgedaan, zoo rekent hij daarentegen de Beurs, — als gebouw — tot: „ce qu’il y a de plus noble à Rotterdam”.

Stellig was het de aanwezigheid van den chronometermaker Leroy die De Courtanvaux in nauwere aanraking bracht met den vermaarden Steven Hoogendijk, welke een paar jaar later in 1769 te Rotterdam het Bataafsch Genootschap zou stichten: „un homme franc, qui avoit le coeur sur les lèvres”, eigenschappen, toen „façons Hollandoises” in den goeden zin genoemd, nu gemeenlijk slechts gewaardeerd op veiligen afstand. Hoogendijk dan, toonde hem zijn vindingen op ’t gebied der polderbemaling door windmolens, negen jaar vóórdat hij de eerste proeven daarvoor met de „vuur-machine” leiden zou. Daaronder was het model van het geemaal, dat men bij de voorgenomen droogmaking van de Haarlemmermeer meende te zullen gebruiken. Het bestond uit vier staffelsgewijs geplaatste waterraderen, die elk op hun beurt het water ter halverhoogte van hun middellijn, d.i.

1) Zie over Jan Bisschop, Rott. Jaarboekje 1910, blz. 50; 1922, blz. 14 vlg. en Oud-Holland XXVIII, 161 e.v. 2) Deze overleed in 1765.